

Književna poročila.

Fr. Milčinski: *Drobiž*. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Natisnila Delniška tiskarna.

V tej knjižici je zbral pisatelj 13 humoresk, spisanih v razdobju od leta 1909. do leta 1920. Milčinski je priznано dober pripovedovalec, causeur, ki umeje tudi prav vsakdanje dogodke obravnavati šegavo ter jih soliti z rahlo satiro, ki ugrizne, vščipne, pa ne boli preveč. Najboljši je tam, kjer poseza v sodno stroko; tukaj je njegova domena in take njegove sličice se kar iskre od ironije in humorja. V pričujoči zbirki gre torej vsekakor prednost črticama «Za čast» in «Predsednik Gropa», ob katerih se moraš nasmehnuti, ako že nisi najbolj zagrizena čemerika. Prijazno pripoveduje o malih otrocih, katerih duševno življenje odkriva v jasnih odtenkih; imena vredne so n. pr. črtice «Nazori mlade Brede», «Naši in vojna», «Dedno obremenjen», «Morski strah in Dimež, strah kranjske dežele». To vse skupaj je drobiž, ki ga istotako preveva rahel humor; seveda pa bi mu bilo v prid, ko bi pisatelj tam, kjer ne navaja direktno otroške modrosti, nekoliko manj rabil izrazov iz otroškega jezika («smejčati se», «pupica in papica» itd.) in pa nekoliko manj deminutivov. — Milčinskemu niti ob vojnih grozotah ni otrpnila humorna žilica; o tem pričajo tri črtice: že navedena «Naši in vojna», «Aprovizacija ali red vlada svet» in «Tenda Lala». Zlasti «Aprovizacija» je izborna satira na birokratsko poslovanje, ki smo ga vsi skupaj le preveč čutili v vojnih letih. Na literarni svet spušča Milčinski puščice v črticah «Sanje» in «V gorskem zakotju», pa je zraven ljubezniv, da ne more biti nihče nanj hud. Skratka: «Drobiž» je prijetno čtivo, zajeto sicer iz malenkostnih razmer, a s široko perspektivo na neminljivo tragikomedijo človeškega življenja. — Jeziku seveda bi bilo marsikje treba še zadnje pile. V tem oziru bodi omenjena ona zoprna konstrukcija à la «Iščé se Uršo Plut» kakor v stavkih: Najprvo se je je treba privaditi, potem se j o že razume, str. 23.; «treba je časih tudi krepke pesti, predno se j i h poravna izlepa», str. 28; «ki se g a ne dobi povsod» str. 58. Nekakšna posebnost pri Milčinskem je inverzija za veznikom «in» v priredju, kjer imata stavka različni osebkoivi besedi. Takih zvez je vse polno; tukaj naj stoji samo ena: «To mi je bilo novo in sem jo vprašal.» To zveni po vsej priliki tako, kakor bi zapisal nemški birokrat: «Das war mir neu und fragte ich sie.» Isto je pri stavkih, zvezanih z «ali» in «kajti». Manirirano je začenjati glavne stavke z enklitičnimi oblikami: «Mi je koj odgovorila» (str. 60.) ali: «Sem jo vprašal» (str. 61.). Doslednosti bi bilo želeti pri zmanjševalnih oblikah za besedo «roka»; nekje se čita «ročici», drugje «rokcama», zopet drugje «rokici». (NB. Pri telesnih delih, ki jih imamo po dvojje, je vendarle navadnejša množina namesto dvojine.) Izmed drugih hib naj bosta samo še omenjena italijanizem «v okom priti» («S takimi slavji [recte: slavji] ne pridemo zlu v okom», str. 116.) in germanizem «zapasti čemu» («ugibam bodočnost, kakršni zapadeš», str. 123.; «neizprosno zapade mrkemu svetobolju», str. 126.). A. Funtek.

Začetki Slovenske Matice. Spominski spis k 50letnici, sestavil dr. Ivan L a h. V Ljubljani 1921. Založila Slovenska Matica.

Leta 1914. je slavila Slovenska Matica svojo petdesetletnico, a razpustitev Slov. Mat. in konfiskacija njenega premoženja ob izbruhu vojne je onemogočila izdajo spominske knjige in tako smo dobili šele post festum namesto spominske knjige «spominski spis», ki šteje 72 strani in čigar sestavitelj v predgovoru skromno zatrjuje, da podaja «le nekaj spominov» in «nekaj podatkov».